

GDPR, după primii 5 ani | O dată cu progresul tehnologic, avocații firmei Bancila, Diaconu și Asociații anticipează ca legislația în domeniul protecției datelor va deveni din ce în ce mai sofisticată. Anca Atanasiu, Senior Managing Associate: Ne așteptăm ca cerințele de conformitate să devină tot mai riguroase, iar valoarea amenzilor aplicate în acest domeniu să crească. E de așteptat ca mandatele să devină din ce în ce mai complexe, cu multiple elemente de natură tehnică și operațională, care să necesite atât cunoștințe juridice, cât și o bună înțelegere a domeniului IT

Au trecut deja cinci ani de la intrarea în vigoare a Regulamentului (UE) 2016/679 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date („GDPR”), timp în care s-a observat o continuă evoluție și maturizare a abordării companiilor și a autorităților în acest domeniu. În ultimii doi ani, s-a constatat o accelerare a procesului. „Cu toate că legislația din România, în speța Legea 190/2018 privind măsurile de punere în aplicare a GDPR, nu a fost modificată, companiile au monitorizat îndeaproape și și-au adaptat practicile în funcție de jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și a instanțelor naționale, de reperele stabilite prin Orientările emise de *Comitetul European pentru Protecția Datelor* și de ghidurile, deciziile și opiniile emise de autoritățile de supraveghere a prelucrării datelor cu caracter personal din Uniunea Europeană”, explică [Anca Atanasiu](#), *Senior Managing Associate în cadrul Bancilă, Diaconu și Asociații SPRL*.

Analizele făcute în piață au evidențiat faptul că interesul din partea companiilor mari a crescut, precum și gradul de complexitate a măsurilor implementate cu privire la conformitatea GDPR. Această tendință se poate observa cu precădere la firmele cu prezență europeană, acestea fiind nevoite să își adapteze practicile atât în funcție de indicațiile mai stricte și mai complexe emise de autoritățile de supraveghere care reprezintă repere în Uniunea Europeană (spre exemplu autoritatea de supraveghere din Franța, CNIL), cât și în funcție de atenția din ce în ce mai ridicată a consumatorilor, angajaților și a altor categorii de persoane vizate cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal care le aparțin.

„Interesul față de conformitatea în acest domeniu a fost accelerat și de unele decizii foarte titrate în presa, precum decizia emisă de autoritatea de supraveghere din Irlanda contra Meta, în care a fost aplicată o amendă în valoare record de 1,2 miliarde euro”, punctează [Anca Atanasiu](#).

În ceea ce privește activitatea Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal („ANSPDCP”), frecvența, cuantumul și tematica sancțiunilor emise au rămas relativ constante pe parcursul acestor ani, observându-se totuși câteva decizii cu grad de complexitate mai ridicat în ultima perioadă.

„Majoritatea amenzilor aplicate vizează nerespectarea unor măsuri tehnice și organizatorice adecvate scopului prelucrării, unele dintre ele rezultând în urma notificărilor privind încălcarea securității datelor cu caracter personal trimise chiar de către operatori”, argumentează avocatul.

[Descopera oportunitățile de recrutare de pe LegiTeam! GRATUIT.](#)

Firmele nu se feresc doar de amenzi, ci și de daunele reputaționale

Anul 2022 a marcat un record în ceea ce privește sancțiunile aplicate în acest domeniu, valoarea totală a amenzilor fiind de 2,92 miliarde euro, o creștere cu 168% față de 2021.

Anca Atanasiu menționează ca o bună parte a numărului de amenzi aplicate de autoritățile de supraveghere are la baza creșterea volumului de notificări privind incidentele de securitate produse la nivelul organizațiilor. „Creșterea volumului de notificări poate fi datorată faptului că organizațiile sunt acum mai conștiente de obligațiile care le revin în temeiul GDPR (i.e., obligația de a raporta incidentele de securitate care implică și date cu caracter personal) și consecințele nerespectării acestor obligații. Nu excludem însă și situația în care numărul incidentelor de securitate a crescut din cauza intensificării atacurilor cibernetice și/sau a instrumentelor de securitate insuficiente sau ineficiente de la nivelul organizațiilor. De asemenea, creșterea amenzilor GDPR poate fi atribuită și efectelor produse de invalidarea *Privacy Shield* prin hotărârea Schrems II privind transferul de date personale în SUA. Astfel, autoritățile de supraveghere au aplicat amenzi pentru efectuarea transferurilor de date în state terțe care nu oferă un nivel adecvat de protecție, fără oferirea de garanții suplimentare adecvate”, este de părere avocatul.

Interlocutoarea **BizLawyer** apreciază că amenzile prevăzute de GDPR au un rol esențial în asigurarea respectării legislației, valoarea ridicată și modul de calcul al acestora fiind unele dintre motivele care au contribuit la mobilizarea mediului de afaceri pentru a se conforma cu cerințele specifice impuse de GDPR. „Amenzile nu reprezintă însă singurul factor care menține interesul crescut al mediului de afaceri în această arie, o consecință importantă a încălcării GDPR fiind și daunele reputaționale pe care le pot suferi companiile în cazul breșelor de securitate sau al prelucrărilor excesive de date, ceea ce, în timp, conduce la pierderea încrederii clienților, afectarea business-ului sau chiar restricții de prelucrare a datelor impuse de autoritățile de supraveghere. Într-un plan mai puțin coercitiv, creșterea gradului de conformitate ar putea fi asigurată și prin derularea de către autorități a unor programe de conștientizare, prin oferirea de suport sectoarelor de activitate în implementarea unor coduri de conduită sau prin publicarea de orientări, ghiduri și recomandări pe probleme frecvent întâlnite la operatorii economici în cadrul inspecțiilor”, susține reprezentanta *Bancila, Diaconu si Asociatii SPRL*.

Opiniile unor profesioniști care ocupă poziții de top în departamentele juridice ale unor companii importante, pe platforma www.in-houselegal.ro. Urmărește teme dezvoltate de avocați sau membri ai comunității *In-houseLegal* și propune subiecte.

S-au format echipe de experți în domeniul protecției datelor

Comaniile au luat în serios prevederile legislative din domeniul protecției datelor, astfel ca, în ultimii doi ani, s-a putut observa un progres notabil din partea organizațiilor, în special a multinaționalelor care lucrează cu volume mari de date, în aria de monitorizare a activităților de prelucrare și introducerea de controale interne și mecanisme de verificare a conformității cu principiile GDPR.

Anca Atanasiu subliniază ca lucrul acesta se datorează și faptului că multe firme și-au format echipe interne sau externe de experți în domeniul protecției datelor care au pus la punct procesele de prelucrare și au ajutat la conștientizarea colectivă privind necesitatea conformării cu regulile impuse de GDPR. Aceste echipe au, de asemenea, rolul de a monitoriza, actualiza și îmbunătăți în mod constant procesele interne în funcție de evoluția business-ului, dar și de cea legislativă și tehnologică.

„Conformitatea cu GDPR implică asumarea de către operatori a unui angajament permanent de a proteja în mod eficient datele cu caracter personal și de a respecta drepturile persoanelor vizate. Astfel, aceștia trebuie își revizuiască constant politicile de prelucrare a datelor, să pună în aplicare măsuri de securitate mai stricte prin raportare la noile provocări și să raporteze cu promptitudine incidentele de securitate”, detaliază interlocutoarea ^{Biz} **Lawyer** .

Avocatul amintește faptul că GDPR a avut la momentul intrării în vigoare și are în continuare un rol primordial în a garanta siguranța și respectarea unui drept fundamental al persoanelor, și anume dreptul la viața privată, prin asigurarea protecției datelor cu caracter personal. GDPR a adus schimbări majore mediului de afaceri și reprezintă pentru multe companii un element strategic care oferă securitate și care contribuie la asigurarea unei creșteri sustenabile.

„După cinci ani de aplicare a normelor GDPR, se poate constata în primul rând un nivel ridicat de conștientizare a conceptelor instituite de acest act normativ, atât la nivelul operatorilor economici, cât și în rândul persoanelor vizate. La nivelul pieței din România există totuși un nivel mediu de asigurare a conformității cu cerințele GDPR. Multe companii, în special cele din rândul celor mici și mijlocii sau a cele care nu prelucrează volume semnificative de date, rămân deficitare în implementarea măsurilor de securitate, a controalelor în vederea prevenirii breșelor, a instrumentelor de administrare și de evidență a consimțământului, a evidențelor generale de prelucrare a datelor sau a asigurării cadrului optim pentru a răspunde la cererile privind exercitarea drepturilor persoanelor vizate, acestea din urmă fiind și încălcările care, în ultima perioadă, au atras cele mai multe amenzi aplicate de autoritățile de supraveghere. Din aceste motive, operatorii continuă să întâmpine provocări în a identifica categoriile de date și scopurile în care acestea sunt prelucrate atunci când primesc solicitări de la persoanele vizate privind exercitarea dreptului de acces la date”, nuanțează **Anca Atanasiu**.

Probleme care pot interveni

În contextul în care prelucrarea datelor cu caracter personal este în mod necesar legată de procese tehnologice, se impune identificarea corectă a fluxului de date cu caracter personal în diferite sisteme IT, care de multe ori aparțin unor furnizori externi de servicii, care se pot afla sau pot avea legături cu societăți aflate în afara Uniunii Europene, în țări care nu beneficiază de o decizie privind caracterul adecvat al nivelului de protecție emisă de

Comisia Europeana. „Din acest motiv, entitățile implicate în activitatea de prelucrare sunt nevoite să semneze multiple acorduri privind prelucrarea datelor cu caracter personal și clauze contractuale standard, să parcurgă numeroase proceduri de due diligence, și implicit să aloce buget, timp și resurse pentru parcurgerea acestor pași, anterior începerii activității de prelucrare”, comentează expertul *Bancila, Diaconu și Asociații SPRL*.

Avocatul mai spune că o altă activitate care poate impune obligații împovătoare unei societăți și care poate afecta pe termen scurt activitatea anumitor departamente este cea de a răspunde solicitărilor venite din partea persoanelor vizate, cum ar fi furnizarea de informații privind categoriile de date personale prelucrate și scopul prelucrării acestora. „Pentru a răspunde acestor cereri, o organizație poate fi nevoită să analizeze multiple sisteme IT sau de management al documentelor, gestionate de diverse echipe sau departamente din cadrul companiei, fapt ce afectează desfășurarea activității de zi cu zi, este consumator de timp și de resurse”, punctează specialistul.

Anca Atanasiu subliniază că Inteligența artificială poate fi utilizată pentru a automatiza diverse procese, cum ar fi colectarea, stocarea și analiza datelor, ceea ce poate duce la simplificarea și eficientizarea procesului de prelucrare. De asemenea, IA poate fi utilizată și pentru a asigura conformitatea cu reglementările GDPR. Ea da ca exemplu faptul că IA poate fi programată pentru a prelucra doar datele minime necesare, a șterge datele atunci când nu mai sunt necesare și a asigura persoanelor vizate dreptul de acces la datele lor.

De asemenea, un domeniu în care IA poate juca un rol în respectarea GDPR este automatizarea procesului de evaluare a impactului asupra protecției datelor („DPIA”). Algoritmii de inteligență artificială pot fi utilizați pentru a analiza procesul de prelucrare și a identifica potențiale riscuri. „Cu toate acestea, este important ca organizațiile să înțeleagă limitele IA și să rețină că IA nu poate înlocui judecata și procesul decizional uman, care trebuie să rămână o parte esențială a procesului de conformitate. Așadar, sistemele IA nu pot oferi asistență juridică în sfera conformității GDPR și nu pot identifica soluții adecvate și personalizate nevoilor clientului în acest domeniu, astfel că afirmăm cu un grad ridicat de încredere că, în viitorul apropiat, munca unui avocat specializat în această arie nu va putea fi înlocuită”, atenționează avocatul.

În ceea ce privește evoluția din domeniul GDPR, interlocutoarea *BizLawyer* amintește că în anul 2020, Comisia Europeană a publicat un prim raport privind aplicarea GDPR, prin care s-a constatat că regulamentul a oferit cetățenilor un set solid de drepturi și s-a dovedit a fi flexibil pentru sprijinirea soluțiilor digitale în circumstanțe neprevăzute. „Următorul raport privind aplicarea GDPR urmează să fie publicat în 2024. O dată cu progresul tehnologic, anticipăm că legislația în domeniul protecției datelor, dar și cea conexasă, respectiv în domeniul securității cibernetice va deveni din ce în ce mai sofisticată. Ne așteptăm ca cerințele de conformitate să devină din ce în ce mai riguroase, iar valoarea amenzilor aplicate în acest domeniu să crească. Organizațiile care vor încerca să echilibreze interesele persoanelor vizate și interesele de business o vor face dintr-o perspectivă mai informată din punct de vedere juridic, având o viziune mai clară și un grad mai ridicat de predictibilitate”, comentează expertul.

Activitatea firmei s-a focusat servicii de consultanță juridică referitoare la problemele practice de zi cu zi

Practica firmei de avocatură în domeniul GSPR este una solidă, iar în ultimul an focusul echipei de Data Privacy din cadrul *Bancila, Diaconu și Asociații SPRL* a fost pe oferirea serviciilor de consultanță juridică pe problemele practice de zi cu zi ale multinaționalelor care activează în domenii ce necesită prelucrarea unui volum mare de date.

Avocații ofera suport constant la întocmirea, revizuirea și actualizarea evidențelor activităților de prelucrare. De asemenea, monitorizeaza respectarea legislației în cazul transferurilor multi-jurisdicționale de date și contribuie în mod activ la implementarea principiilor *privacy by design and by default* în cadrul proiectelor, produselor sau serviciilor realizate de clienții firmei.

„Ținerea evidențelor de prelucrare este o activitate dinamica și complexa, care de cele mai multe ori necesita alocarea unor responsabili pe fiecare linie de business sau departament din cadrul companiei și implicarea acestora în mod activ. Fluctuațiile de personal, dinamica pieței muncii și instruirea insuficienta în domeniu sunt elemente care îngreuneaza derularea acestor activități. Implementarea principiului *privacy by design* în cadrul proiectelor, produselor sau serviciilor nu poate fi realizata fara suport de specialitate. Clienții noștri sunt întotdeauna încurajați sa solicite consultanța privind datele cu caracter personal începând cu primele stadii ale realizarii unui nou proiect. Astfel se pot evita întârzieri în livrarea la timp a unui proiect, potențiale sancțiuni sau punerea pe piața a unor produse sau servicii care nu îndeplinesc cerințele minime de conformitate cu GDPR”, atrage atenția **Anca Atanasiu**.

Referindu-se la proiectele cu un grad ridicat de complexitate, interlocutoarea **BizLawyer** subliniaza ca sunt de cele mai multe ori acelea care implica transferuri de date catre țari terțe, întrucât necesita o analiza riguroasa a condițiilor legislative din respectivele țari terțe, colaborarea cu specialiști din aceste țari, coordonarea necesităților de business ale tuturor operatorilor implicați în transfer, identificarea garanțiilor suplimentare adecvate sau a masurilor necesare de asigurare a securității datelor, identificarea mecanismelor de pastrare a controlului și a evidențelor și cele de raportare și cercetare a incidentelor.

„În cadrul proiectelor care au implicat transferuri de date catre țari terțe am colaborat cu echipele din departamentul juridic al clientului. Proiectele au implicat o gama larga și variata de scopuri ale prelucrării și de categorii de date cu caracter personal, transferurile de date catre țari terțe fiind o practica necesara în majoritatea cazurilor pentru companiile cu prezența internaționala. De exemplu, transferurile catre țari terțe pot fi necesare pentru dezvoltarea și întreținerea paginilor web, ale aplicațiilor, pentru oferirea de suport tehnic, pentru scopuri de cercetare și dezvoltare în tehnologie etc”, completeaza avocatul.

În ceea ce privește practica de litigii, *Bancila, Diaconu și Asociații SPRL* nu a reprezentat clienți în legatura cu acest domeniu. Totuși, echipa firmei a asistat clienți în soluționarea cu succes a plângerilor sau sesizarilor venite din partea persoanelor vizate, evitând astfel situațiile litigioase.

O practica în proces de expansiune și dezvoltare

În cadrul *Bancila, Diaconu și Asociații* exista o practica de Data Privacy de sine statatoare, formata din patru membri. Coordonatorul echipei este **Anca Atanasiu**, *Senior Managing Associate*, avocat cu dubla specializare și cu o experiența de peste 14 ani în domeniu, dobândita în cadrul mai multor societăți de avocați de renume prezente atât pe piața locala, cât și pe cea internaționala.

Ea a oferit, de-a lungul timpului, asistența juridica în proiecte privind protecția datelor cu caracter personal, dintre cele mai diverse: proiecte de tip „due diligence”, evaluari ale modului de conformare cu cerințele GDPR și evaluari ale gradului de maturitate a masurilor și ale programelor de implementare GDPR pentru companii din diverse industrii precum telecom, asigurari, instituții financiare, precum și consultanța cu privire la probleme privind protecția datelor pe care clienții le întâlnesc în activitatea lor de zi cu zi. Anca deține o certificare din partea IAPP de tipul CIPP/E – *Certified Information Privacy Professional/Europe*.

Echipe de *Data Privacy* este formata din mai mulți avocați experimentați, dintre care menționam: **Gabriela Ion**, *Senior Associate*, cu peste șase ani de experiența relevanta, **Olga Malciu** și **Catalina Pițigoi**, ambele *Senior*

Associate, cu peste patru ani de experiență relevantă.

Echipa lucrează în mod integrat cu diverse departamente din cadrul *EY România*. Mai mult, având în vedere faptul că societatea de avocați este membră a societăților din grupul *Ernst & Young Global Ltd* și face parte din rețeaua globală *EY Law*, prezenta în mai mult de 90 de jurisdicții, avocații *Bancila, Diaconu și Asociații* sunt implicați frecvent în proiecte multi-jurisdicționale. Astfel, experții sunt în măsură să oferim clienților servicii de consultanță complete, printr-o abordare integrată ce are în vedere în același timp aspectele legale și de business. Acest lucru se traduce în oferirea de asistență personalizată datorită unei înțelegeri aplicate a nevoilor de business ca urmare a experienței pe care echipa a acumulat-o până în prezent în cadrul proiectelor de anvergură în care a fost implicată.

„Practica de Data Privacy din cadrul *Bancila, Diaconu și Asociații* se afla într-un proces de expansiune și dezvoltare, ajungând să dețină în prezent un rol deosebit de important și cu potențial strategic în viitor. Societatea de avocatură a fost implicată în multe dintre proiectele de evaluare a conformității cu prevederile GDPR din perioada premergătoare intrării în vigoare a regulamentului, fapt ce îi oferă un avantaj competitiv printr-o mai amplă înțelegere a domeniului și a modus operandi.

Pe viitor, ne așteptăm ca mandatele să devină din ce în ce mai complexe, cu multiple elemente de natură tehnică și operațională, care să necesite atât cunoștințe juridice, cât și o bună înțelegere a domeniului IT. Echipa de Data Privacy din cadrul *Bancila, Diaconu și Asociații* este o echipă solidă și experimentată care deține abilitățile necesare pentru a oferi servicii juridice adaptate nevoilor de business ale clienților”, conchide **Anca Atanasiu**.